

Dizzy Gillespie was meermalen in ons land. Niet alleen om in grote zalen te spelen, maar soms ook in veel kleinere gelegenheden. In het album *The Sesjun Radio Shows* zijn vier van zulke optredens tussen 1978 en 1988 vastgelegd. Een daarvan vond plaats in de Enschedese jazzclub De Tor, 'because the boss is Peter!'

TEKST: COEN DE JONGE

Hompen kaas en bitterballen

Dizzy Gillespie in De Tor

Hij had 'the Big Seven O' al achter de rug, maar trompettist Dizzy Gillespie deinsde niet terug voor een slopende tournee.

Bassist John Lee keek er later met afgrijzen op terug. 'Het was begin 1988 - we gingen met het kwintet naar Europa voor dertien concerten achter elkaar. Geen dag vrij. Toen weer terug naar Kennedy (Airport) en door naar New Jersey voor een gig. De volgende morgen naar Florida voor een festival in de middag, we keerden terug om één uur a.m. De volgende avond weer naar Europa voor vier concerten achter elkaar. Op de vijfde dag vlogen we naar Los Angeles voor nog drie concerten en we besloten met een optreden van een week in Yoshi's Club in Oakland -

drieëntwintig gigs in vijftwintig dagen!’

Een van die optredens vond op 7 januari 1988 plaats in jazzclub De Tor in Enschede. Een unieke gebeurtenis, want Gillespie was in die fase van zijn leven niet goedkoop en vroeg elke keer weer om meer geld. Daarnaast stelde hij aan het eind van een tournee nog zonder schroom een nieuwe eis. ‘Ik heb goed gespeeld, wat krijg ik voor een cadeau?’ Het ging dan om zaken als een nieuw horloge of een camera; Dizzy trad niet op voor hij het cadeau had uitgepakt en goedgekeurd.

Jazzpromotor Peter Huijts maakte het allemaal mee. Huijts (in 2005 bruusk aan zijn eind gekomen door een lomp noodlot – hij werd overreden door een shovel bij een houtzagerij) was als tourmanager vaak in de nabijheid van grootheden als Gillespie. De fameuze bebopper had in de loop der jaren veel steun van hem ondervonden, en daarom was hij graag genegen om een keer voor een concert naar de kleine club in Enschede te komen. Huijts en zijn echtgenote vormden de spil van de organisatie in De Tor.

Barrels

Ellen Spiele-Buitenhuis is daar nu al jaren als vrijwilliger verantwoordelijk voor de kaartverkoop en woonde het concert in 1988 als bezoeker bij. ‘Ik herinner me dat concert nog goed, ik stond helemaal vooraan. Uniek! Het was overvol, je kon nauwelijks ademen. Dizzy wilde bij wijze van geste aan Peter Huijts deze keer “voor de opbrengst van de deur” spelen. De kaartjes kostten dertig gulden, wat een hoog bedrag was in die tijd. Er waren 250 betalende bezoekers, dus reken maar uit wat hij nog ving. Het was helemaal aan Huijts te danken dat we dat optreden hier kregen. Hij deed trouwens alles altijd alleen, hield alles in eigen hand. Niemand wist verder ergens van en dat was een groot probleem voor ons toen hij zo plotseling overleed. ‘Dizzy was heel geestig, babbelde tussen de stukken ook heel wat af. Een leuke man hoor! Saxofonist Sam Rivers was er ook bij, maar dat vond ik een beetje een showpik met z’n leren broek. Die deed heel aanstellerig, wilde kennelijk de blitz maken, liep van de een na de ander. Maar het concert was voor ons een heel spannende gebeurtenis. Ik vond Gillespie overigens wel enorm dik, hij had ook nog een glimmende broek aan met bretels, en dat maakte het niet veel beter....’

Die laatste observatie kan mooi worden gecontroleerd aan de hand van een anekdote die in de inlay staat van de dubbel-cd *Dizzy Gillespie - The Sesjun Radio Shows*, die onlangs uitkwam. De Tor beschikte niet over een echte kleedkamer (‘Nee, alleen een klein hokje. Daar was nooit geld voor.’,

Dizzy trad niet op voor hij het cadeau had uitgepakt en goedgekeurd

volgens Ellen Spiele) maar wel over een bovenkamertje waar musici even konden vertoeven. Samensteller en radiomaker Cees Schrama vertelt in de toelichting dat Dizzy eerst een groot aantal hompen Hollandse kaas at en vervolgens een dubbele portie bitterballen bestelde. De andere musici raakten die vervaarlijk ogende bruine kogels met geen tang aan, en dat kwam de gretige trompettist goed uit: hij verslond ze alle twintig – en toen moest hij nog het podium op. Niet verstandig, want Gillespie leed al jaren aan diabetes.

Ook andere bezoekers hebben nog levendige herinneringen aan dit volgepakte concert, waarbij de aanwezigen volgens journalist Ton Ouwehand haast bij toerbeurt moesten ademen. De Enschedese drummer Kees Brinkerink bijvoorbeeld, die zo vriendelijk was om zijn drumstel voor die gelegenheid af te staan aan Ignacio Berroa. Dizzy's slagwerker sloeg het instrument letterlijk aan barrels – het is zelfs op de cd te horen. Bezoeker Hans de Jonge weet ook nog dat de band qua geluidsvolume geen compromissen sloot: 'Het geluid dreunde dwars door je hele lichaam.' Dizzy wist deksels goed dat de zaak mudvol zat, getuige zijn inmiddels legendarische uitspraak aan het begin van het concert. 'Y'all feel like sardines?' Even later wees hij ook naar Peter Huijts als voornaamste instigator. 'We are happy to be here for the first time - especially because the boss is Peter!'

Dikke mik

Was dat optreden van Dizzy Gillespie en zijn groep in De Tor misschien een soort goedmakertje voor tourmanager Huijts? Voor de man die tijdens zo'n tournee alles moest gladstrijken en rechtbreien? Die bijvoorbeeld aan vreemde nukken moest

voldoen, zoals een sauna regelen in Stuttgart middenin de nacht? Waar Dizzy met pollepels water begon rond te smijten? 'Welnee hoor', zegt zijn weduwe Greetje Huijts. 'Mijn man kon gewoon ontzettend goed met Dizzy opschieten. Dikke mik, kun je zeggen. Peter werkte bij het impresariaat van Wim Wigt, en hij ging gewoon mee met al die tournees, als een soort manusje-van-alles. Zorgen dat alles bleef lopen. Dat iedereen op tijd op het podium stond, op tijd in een vliegtuig zat. Voorkomen dat dreigende ruzies echt konden uitbarsten. Daar was Peter heel goed in, hij kon aan de muziek vaal al horen dat het niet snor zat. Niet bij Dizzy overigens, dat zat altijd wel goed.

Ook met de andere musici kon Peter goed opschieten, zoals met gitarist Ed Cherry. Zeker, ook een nette man – ze waren allemaal heel keurig! Onze dochter is in diens gezin zelfs nog au pair geweest. Dat staat helaas fout in het boekje bij de nieuwe cd, daar klopt niks van – ze zat niet bij de familie Gillespie. Ze was begin 1993 net een week bij het gezin Cherry en toen overleed Dizzy. Dat was enorm spannend, ze heeft daar een hoop dingen georganiseerd op onze telefonische aanwijzingen. We vonden bijvoorbeeld dat er bij de herdenkingsbijeenkomst in die grote kerk, Saint Peter's, bloemen moesten zijn, daar had niemand aan gedacht. Het waren de enige bloemen die op het podium stonden. Heel wonderlijk... Onze dochter zat pontificaal op de eerste rij, en veel mensen van de pers vroegen steeds wie dat blanke meisje was. Toen ze vertelde dat haar vader Dizzy's tourmanager in Europa was kon het niet meer stuk.

Het kind heeft toen in een week meer meegemaakt dan menigeen in z'n hele leven! Het moet gezegd, De Tor was eigenlijk te klein voor al die mensen. Als de brandweer het zou horen, kregen ze alsnog een hartverzakking... Die 250 mensen in die ruimte, dat kon natuurlijk helemaal niet. Het was gewoon levensgevaarlijk. Maar ook ontzettend leuk! Wij hadden al toestemming van Dizzy gekregen om het hele concert te mogen uitbrengen, maar helaas alleen mondeling, nog niet op schrift. Hij overleed toch vrij plotseling, en mijn man was net te laat voor de handtekening. Want anders was er allang een album van geweest. Nu is het verzameld met enkele andere concerten, maar gelukkig is de langste registratie die van De Tor...! **J**

'Die 250 mensen in die ruimte, dat kon natuurlijk helemaal niet. Het was gewoon levensgevaarlijk'

